

YAYINCILARIN SORUNLARI ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ KOMİSYON RAPORU

Sorun tespiti yapılan konular:

1. Yardımcı kaynak kitaplar ile ilgili sorunlar
2. Ücretsiz dağıtılan ders kitapları ile ilgili sorunlar
3. Kültür ve akademik yayınlarla ilgili sorunlar
4. Sektörün diğer sorunları
5. Okuma kültürü ve kütüphaneler

Yardımcı kaynak kitaplar

Sorun:

- Türkiye’de 500 yakın kaynak kitap üreten yayınevleri vardır. Bu yayınevleri kendi alanlarında Türkiye’nin ekonomik yaşamına hizmet üretmekte, istihdama katkı sunmakta ve katma değer yaratmaktadır.
- Milli Eğitim Bakanlığı kaynak kitap üretim tüm öğrencilere ücretsiz kitap dağıtarak özel sektörle rekabet etmeye başlamıştır.
- Öğretmenlerin öğrencilere her türden kaynak kitap önermeleri yasaklanmaktadır.
- Okullara gönderilen kaynak kitap örnekleri fotokopi ile çoğaltılarak kullanılmaktadır.

Talep:

- Milli Eğitim Bakanlığının ücretsiz kaynak kitap dağıtım sektörü yok edecek bir uygulamadır. Bu nedenle MEB ücretsiz “Kaynak Kitap” dağıtımından vazgeçmelidir.
- MEB’in tüm öğrencileri kapsayacak şekilde yardımcı kaynak üretme ve dağıtım işini girmiş olması, yardımcı kaynak yayıncılarını, devamında da kültür kitapçılığı da dâhil tüm yayıncılık sektörünü olumsuz etkileyecek bir durumdur. MEB’in özel sektörün içine rekabetçi bir oyuncu olarak girmiş olması sektörümüzde büyük kayıplara yol açmaya başlamıştır. MEB’in daha önce ders kitabı dağıtım işini kitapçılardan alması 3000’ e yakın kitapçının batmasına neden olmuştu, bu uygulama ise kitapçı sektörünü tümünden yok edecek sonuçlar doğuracak niteliktedir. Devletin yayın üretimi alanını özel sektöre bırakılması ise hem kaynak israfının önleyecek hem eğitimin kalitesini yükseltecek hem de istihdam ve ekonomik açıdan doğacak kayıpları engelleyecektir.
- MEB ücretsiz kaynak kitap dağıtmak yerine, sektörle işbirliği yaparak derse yardımcı kaynak kitap ve materyal satın almaları için öğrencilere kupon, kitap çeki vb. finansal destek sunmalıdır.
- MEB yayıncı ve perakendeci sektör temsilcileri ile sorunun çözümüne yönelik özel bir toplantı yapmalıdır.
- MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinin 32. Maddesini yeniden düzenleyerek, öğretmenlerin derse yardımcı kaynak kitap tavsiye etmelerine olanak sağlamalıdır.
- Okullarda fotokopi ile kaynak kitap çoğaltımının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa göre yasak olduğu bilinciyle, fotokopi ile çoğaltım engellenmelidir.

Ücretsiz dağıtılan ders kitapları

Sorun:

- Özel sektör yayıncıları 2003'den bu yana her yıl MEB tarafından belirlenen Ders Kitaplarını üreterek okullar açılmadan eksiksiz olarak tüm teslim noktalarına ulaştırmaktadır. Özel sektör ders kitapları ile ilgili MEB ile rekabet etmektedir. Her geçen yıl sektör payı azaltılmakta ve ders kitabı sektörü küçülmektedir. Tedarik süreci "mal alım ihalesi" yoluyla yapılmakta ve bu nedenle en düşük maliyetli kitaplar temin edilmektedir.

Talep:

- Özel sektörden alınan ders kitapları miktarı arttırılmalıdır.
- MEB ders kitabı ve kaynak kitap yayıncılığından kademeli olarak çekilmelidir.
- Özel sektörden alınacak ders kitabı bütçelenirken kâğıt, matbaa, nakliye maliyetlerinin yanında son yıllarda %15'lere kadar düşen yayıncılık giderleri en az %40'a yükseltilmelidir.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu sık müfredat değişikliği yapmamalıdır. Müfredat değişikliği yerine önceden planlanıp eldeki kitaplarda israf oluşturmayacak şekilde müfredatta aksayan yönler düzeltilmeli, geliştirilmeli ve alandaki gelişmelere göre güncellenmelidir. Bu şekilde müfredatta verimlilik yakalanacağı kanaatindeyiz. Müfredat değişikliği yapılacak ise de bir yıl önceden özel sektör yayınevlerine bildirilmeli ve uygulama kademeli olarak yapılmalıdır.
- Tebliğler dergisinde yayınlanan onay almış tüm ders kitaplarının öğrencilere sunulması için ince-kalın kitap ayrımı yapılmamalıdır.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu taslak ders kitabı başvuruları yılda bir kez olmalı ve yönetmelikte takvime bağlanmalıdır.
- Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği, yayıncı temsilcilerinin de görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Kültür ve akademik yayınları

Sorun:

- Çocuk kitabı yayıncılarının üretimden kaynaklı sorunları
- Ekonomik koşullar nedeniyle çocuk kitapları yazarlarının azalması
- Öğretmenlerin kitap önerisi yapmasının önündeki engeller
- Okuma alışkanlığını arttırma ihtiyacı

Talep:

- Çocuk kitabı yazarları desteklenmeli ve özendirilmelidir.
- Öğretmenler her türden kitapları öğrencilere önerebilmelidir.
- Öğretmenlerin kitap önerisi yapması için veri tabanı ve platformlar oluşturulmalıdır.
- Okuma alışkanlığının arttırılması için yeni kütüphaneler açılmalı, TV ve radyo yayınlarında kitap tanıtma programları düzenlenmelidir.
- Yerel yönetimlerin kütüphanecilik ihtiyaçlarına cevap vermesi sağlanmalıdır.
- AVM'lerde kitap okuma alanları oluşturmak için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Sektörün diğer sorunları

Sorun:

- Vakıfların ihalelere girmesi
- Dizgici, grafik ve tasarımcı ihtiyacı
- Kâğıt sıkıntısı
- Ekonomik sorunlar

Talep:

- Vakıflar vergiden muaf olduklarından kendi ihtiyaçları dışında kitap ve materyallerle ilgili ihalelere girmeleri önlenmelidir.
- Lise ve Meslek Yüksek Okullarında dizgi ve grafik elemanı yetiştirme ile ilgili bölümler açılmalıdır.
- Kâğıt temini ve fiyatları ile ilgili devlet gerekli tedbirleri almalıdır.
- Kaynağından kesilen yazar, çevirmen, illüstratörler için %17 olan gelir vergisi kaldırılmalı ya da kira gelirlerinde olduğu gibi belli bir miktara muafiyet sağlanmalıdır.
- Kitap tedarik zincirinin temeli olan kitapçıların kapanması sonucunda kitap tedarik zincirinin yabancı internet sitelerinin kontrolüne girmesinin önlenmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.
- AB dışından gelen kâğıtlardaki %10 fon kesintisi kaldırılmalıdır.
- Marketlerde satışı yasaklanan ürünler listesine kitaplar da eklenmelidir.
- Kitap üretim ham maddesi olan kâğıt, Bristol ve kuşe kâğıtta KDV kaldırılmalıdır.

Okuma Kültürü ve Kütüphaneler

Sorun:

- Okuma Alışkanlığının Kazandırılması: Tüm gelişmiş ülkelerde çocukların kendi dilinde okuduğunu anlamasının en önemli yolu, okuma kültürüdür. Önce ailelerden başlayan okuma alışkanlığı daha sonra okullarda öğretmenlerin çocukları kitapla, kütüphaneyle yakınlaştırıp kitap okumalarını teşvik etmesiyle devam etmektedir. Kitap okumayan çocuklar normal bir cümleyi 45 saniyede anlayabiliyorken, bu süre kitap okuma kültürü edinmiş çocuklarda 13 saniyeye düşmektedir.
- Okul/Sınıf Kitaplık ve Kütüphaneleri: Okul kütüphanelerimizin yetersiz olduğu bir gerçektir. Okul kütüphanelerimizin zenginleştirilmesi öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılması açısından önemlidir. Yayıncılarımıza okullarımızdan devamlı kitap bağış isteği gelmektedir. Bu da öğretmenlerin kütüphane kurmak istediklerini, ancak bütçelerinin olmaması nedeniyle devamlı bağış talebinde bulunmaları düşündürücü ve üzücü bir durumdur.

Talep:

- Ülkemizde kitap okuma oranının arttırılması, okumanın özendirilmesi için ilgili tüm bakanlıklar, özel/kamu kurum, kuruluşlarınca ve yerel yönetimlerce yoğun bir çalışmaya girilmelidir.
- Özel ve Devlet televizyonları ve radyolarında kitap tanıtma saatlerine geniş yer verilmeli, vatandaş okumaya yöneltici, kitap sevgisini aşılacağı yayınlar yapılmalıdır.
- Kütüphanelerimiz yaygınlaştırılmalı, fiziki olarak güçlendirilmeli; okuyucuya sunulan kitap sayısı ve çeşidinin arttırılması, güncel kitaplarla zenginleştirilmesi için çaba gösterilmelidir.

- Ülkenin her yerinde kitabevleri açılmasını özendirici teşvikler getirilmelidir. Belirli bir süre vergi ve sigorta muafiyeti tanınmalıdır. (örneğin 5 yıl)
- Geçmişte İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından çok başarılı şekilde uygulanan “Yazarlar Okullarda” projesinin okuma kültürüne çok önemli katkıları olmuştur. Bu çalışmaların ülke geneline yaygınlaştırılarak devam etmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği ile Okul Kütüphaneleri Standart Yönergesi doğrultusunda okul kütüphane ve kitaplıkları çoğaltılmalı, zenginleştirilmelidir.
- Kitap alımı ve kütüphane oluşturulması için okullara yeterli bütçe sağlanmalıdır.
- Bölge ekonomisinin desteklenmesi amacıyla kitap alımları yerel kitabevlerinden yapılmalıdır.
- Öğretmenlere kitap alımı için ek ödenek sağlanmalıdır.
- Okul kütüphanelerinde elektronik yayınların hizmete sunulması çerçevesinde yapılacak yasal düzenlemede “dijital hak yönetimi” konusu öncelikli olarak ele alınmalıdır. Yayıncılar tarafından sunulan hizmetlerden elde edilen gelirden, yazar ve diğer telif hakkı sahiplerine yapılacak ödemelerde bir düzenleme yapılmalı, satın alma sürecinde yayıncılarla ve içerik sağlayıcılarla sözleşmeler açık ve hak kaybı oluşturmayacak şekilde hazırlanmalıdır.